

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-143/23 – 20

Lieta C-143/23

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu papildinājums

Papildlēmuma iesniegšanas datums:

2024. gada 10. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Ravensburg (Vācija)

Papildlēmuma datums:

2024. gada 9. aprīlis

Prasītāji:

TJ

KI

FA

Atbildētājas:

Mercedes-Benz Bank AG

Volkswagen Bank GmbH

Landgericht Ravensburg [Rāvensburgas apgabaltiesa]

Lēmums

par Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālā nolēmuma tiesvedību

C-143/23

Mercedes-Benz Bank un Volkswagen Bank

1. Lieta — 2 O 214/20 —

KI, [...] 88410 Bādvurcaha [*Bad Wurzach*]

- prasītājs -

[..]

pret

Mercedes-Benz Bank AG, [...] 70469, Štutgarte – atbildētāja -

[..]

2. Lieta — 2 O 103/21 —

FA, [...] 88433, Šemmerhofena [*Schemmerhofen*]

- prasītājs -

[..]

pret

Volkswagen Bank GmbH, [...] 38112 Braunšvaiga [*Braunschweig*] – atbildētāja -

[..]

Landgericht Ravensburg [...] 2024. gada 9. aprīlī nolēma:

- I. Tiesvedības joprojām ir apturētas.
- II. Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā C-143/23 tiek uzdoti šādi papildu jautājumi atbilstoši LESD 267. panta pirmās daļas a) punktam un otrajai daļai par Savienības tiesību interpretāciju:
 4. a) Vai Direktīvas 2008/48/EK 10. panta 2. punkta 1) apakšpunkts, skatīts kopā ar tās 14. panta 1. punkta otrās daļas b) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka atteikuma termiņu nesāk skaitīt, ja kredītņēmuma noslēgšanas brīdī piemērojamā nokavējuma procentu likme kredītņēmumā nav norādīta konkrētas procentu likmes veidā?

Ja atbilde ir noliedzīga:

- b) Vai šādas norādes neesamība var ietekmēt vidusmēra patērētāja spēju novērtēt minētajā direktīvā paredzēto tiesību un pienākumu apjomu vai ietekmēt viņa lēmumu noslēgt līgumu un attiecīgā gadījumā liegt viņam iespēju izmantot savas tiesības ar tādiem

pašiem nosacījumiem, kādi būtu pastāvējuši, ja informācija būtu bijusi pilnīga un pareiza?

5. a) Vai kreditora iebildums, ka patērētājs savas rīcības laikā starp līguma noslēgšanu un atteikuma tiesību izmantošanu vai pēc to izmantošanas ir ļaunprātīgi izmantojis šīs tiesības, nav pieļaujams, ja kredītlīgumā līguma noslēgšanas brīdī spēkā esošā nokavējuma procentu likme nav norādīta konkrētas procentu likmes veidā?

Ja atbilde ir noliedzoša:

- b) Vai secinājumu, ka tiesības ir izmantotas ļaunprātīgi, it īpaši var balstīt uz turpinājumā norādītajiem apstākļiem?
- Patērētājs turpina izmantot finansēto transportlīdzekli tik ilgi, kamēr tiesā tiek noskaidrota atteikuma spēkā esamība.
 - Patērētājs atsakās maksāt kompensāciju par transportlīdzekļa izmantošanu.

A.

Tiek norādīts uz abām 2023. gada 1. marta lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-143/23 A iedaļā minētajām situācijām.

B.

Piemērojamās valsts tiesību normas izriet no 2023. gada 1. marta lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-143/23 B iedaļas.

C.

Tas, vai prasības tiks apmierinātas vai noraidītas, ir atkarīgs no atbildes uz lēmuma rezolutīvajā daļā uzdotajiem papildu II.4. un II.5. prejudiciālajiem jautājumiem.

Proti, tas, vai prasības tiks apmierinātas, ir atkarīgs arī no tā, vai atteikums attiecīgi ir spēkā un vai atteikuma tiesību izmantošana, ko veic prasītāji, attiecīgi ir pretrunā iebildumam par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu. Šķita, ka uz šiem jautājumiem tika atbildēts, iesniedzot 2023. gada 1. marta lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, taču atbilde uz tiem atkal nav skaidra.

I. Atteikuma spēkā esamība

Saskaņā ar *BGB* [*Bürgerliches Gesetzbuch*, Vācijas Civilkodeksa] 356.b panta 1. punktu un 2. punkta pirmo teikumu *BGB* 355. panta 2. punkta pirmajā teikumā reglamentēto atteikuma termiņu nesāk skaitīt, ja obligāti norādāmā informācija saskaņā ar *EGBGB* [*Einführungsgesetz zum*

Bürgerlichen Gesetzbuch, Vācijas Civilkodeksa ievadlikuma] 492. panta 2. punktu un 247. panta 6.–13. punktu nav pilnībā iekļauta kredītīgumā vai ja informācija ir sniegta vēlāk. Ja atteikums ir spēkā, prasītājam vairs nav saistošs aizdevuma līgums saskaņā ar *BGB* 495. panta 1. punktu un 355. panta 1. punktu.

Iesniegtajās lietās nokavējuma procentu likme kredītīgumā nebija norādīta konkrētas procentu likmes veidā.

No Tiesas 2021. gada 9. septembra sprieduma apvienotajās lietās C-33/20, C-155/20 un C-187/20 izriet, ka atteikuma termiņu nesāk skaitīt, ja nokavējuma procentu likme kredītīgumā netiek norādīta konkrētas procentu likmes veidā. *BGH* [*Bundesgerichtshof*, Federālā augstākā tiesa] kopš tā brīža ir piekritusi paustajam viedoklim (2022. gada 12. aprīļa spriedums – XI ZR 179/21 – ECLI:DE:BGH:2022:120422U- XIZR179.21.0).

Iesniedzējtiesas ieskatā no Tiesas 2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 neizriet nekas cits.

Tomēr *BGH* 2023. gada 21. decembra spriedumu interpretē pavisam citādāk un šobrīd uzskata, ka tas, ka līguma noslēgšanas brīdī piemērojamā nokavējuma procentu likme nav norādīta konkrētas procentu likmes veidā, neliedz sākt skaitīt atteikuma termiņu (*BGH*, 2024. gada 27. februāra spriedums – XI ZR 258/22 – ECLI:DE:BGH:2024:270224U- XIZR258.22.0, *juris*, 32. un nākamie punkti).

Papildu II.4.a) un b) prejudiciālie jautājumi izriet no šīs atšķirīgās Tiesas 2023. gada 21. decembra sprieduma interpretācijas.

II. Iebildums par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu

Turklāt rodas jautājums par to, vai iesniegtajās lietās kreditori var pamatoti atsaukties uz faktu, ka attiecīgais prasītājs ir ļaunprātīgi izmantojis savas atteikuma tiesības.

No Tiesas 2021. gada 9. septembra sprieduma apvienotajās lietās C-33/20, C-155/20 un C-187/20 rezolutīvās daļas 7. punkta un 2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 rezolutīvās daļas 11. punkta izriet, ka patērētāja atsaukšanās uz viņa atteikuma tiesībām atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punktam nevar tikt vērtēta kā ļaunprātīga tiesību izmantošana, ja nokavējuma procentu likme kredītīgumā nav norādīta konkrētas procentu likmes veidā. Tomēr no 2023. gada 21. decembra sprieduma pamatojuma izriet papildu šaubas par to, vai tas tā ir. Tāds ir II.5.a) prejudiciālā jautājuma priekšmets.

Gadījumā, ja Tiesa uz II.5.a) prejudiciālo jautājumu atbildētu tādējādi, ka, pat ja nokavējuma procentu likme nav minēta konkrētas procentu likmes veidā, iebildums par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu nav izslēgts,

iesniedzējtiesai būtu jāpārbauda, vai pamatlietās ir izpildīti nosacījumi, lai konstatētu ļaunprātīgu rīcību.

Izvērtējot šos piemērošanas nosacījumus, iesniedzējtiesai ir jāņem vērā arī *BGH* kā augstākās valsts tiesas izvirzītās prasības. Tā kā ir šaubas par to, vai šīs prasības ir pretrunā Savienības tiesībām, no tā izriet II.5.b) prejudiciālais jautājums.

D.

I. Par II.4. prejudiciālo jautājumu.

1. Tiesa 2021. gada 9. septembrī spriedumā apvienotajās lietās C-33/20, C-155/20 un C-187/20 (rezolutīvās daļas 3. punkta pirmais teikums) nolēma:

“3. Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta l) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītīgumā konkrēta procentuāla lieluma veidā ir jānorāda kredītīguma noslēgšanas brīdī piemērojamā nokavējuma procentu likme un tajā ir konkrēti jāizklāsta nokavējuma procentu likmes koriģēšanas mehānisms.”

2023. gada 21. decembra spriedumā apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 (rezolutīvās daļas 10. punkts) Tiesa apstiprināja šo lēmumu:

“10. Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta l) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītīgumā konkrēta procentuāla lieluma veidā ir jānorāda līguma noslēgšanas brīdī piemērojamā nokavējuma procentu likme un konkrēti jāizklāsta šīs likmes koriģēšanas mehānisms.”

2. Tiesa 2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 267. punktā vēl vienu prejudiciālu jautājumu izklāsta tādējādi,

“ka tad, ja informācija, ko aizdevējs sniedzis patērētājam saskaņā ar šīs direktīvas 10. panta 2. punktu, ir nepilnīga vai kļūdaina, atteikuma termiņu sāk skaitīt tikai tad, ja šīs informācijas nepilnīgais vai kļūdainais raksturs nevar ietekmēt nedz patērētāja spēju novērtēt savu tiesību un pienākumu apjomu atbilstoši minētajai direktīvai, nedz viņa lēmumu noslēgt līgumu un attiecīgā gadījumā nevar viņam liegt iespēju izmantot savas tiesības būtībā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi būtu pastāvējuši, ja šī informācija būtu bijusi pilnīga un pareiza.”

265. punktā turklāt ir norādīts:

“Šis jautājums ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.”

Iesniedzējtiesa balstās uz principu, ka abi iepriekšējie paziņojumi neattiecas uz to 2020. gada 21. decembra sprieduma daļu, kurā Tiesa vērtēja Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta 1) apakšpunkta interpretāciju (sprieduma 268.–272. punkts). Pretējā gadījumā šajā sprieduma daļā Tiesa būtu norādījusi uz ierobežojumu un izklāstījusi, ka iesniedzējtiesai vēl ir jāpārbauda, vai konkrētas nokavējuma procentu likmes nenorādīšana var ietekmēt patērētāja spēju novērtēt viņa no direktīvas izrietošo tiesību un pienākumu apjomu.

To apliecina arī Tiesas apsvērumi 2020. gada 21. decembra spriedumā par Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punkta r) apakšpunkta interpretāciju saistībā ar informāciju par pirmstermiņa atmaksu. Tiesa tajā skaidri ierobežo pienākumu sniegt informāciju rezolutīvās daļas 8. punkta otrajā teikumā un, izmantojot tādu pašu formulējumu, attiecīgajā sprieduma motīvu daļā (256. punkts)

[..]:

“Tātad, pat ja aprēķināšanas metode nav norādīta konkrēti un viegli saprotamā veidā, šāds līgums var atbilst šajā tiesību normā noteiktajam pienākumam, ja vien tajā ir ietverti citi elementi, kas ļauj patērētājam viegli aprēķināt attiecīgās kompensācijas apmēru, it īpaši maksimālo apmēru, kāds tam būs jāmaksā aizdevuma pirmstermiņa atmaksas gadījumā.”

No tā izriet, ka Tiesa uzskata, ka nokavējuma procentu likmes norādīšana konkrētas procentu likmes veidā ir pilnībā nepieciešama un ka šādas norādes neesamības gadījumā atteikuma termiņu nesāk skaitīt.

3. Turpretim 2024. gada 27. februārī *BGH* nolēma, ka, nenorādot uz līguma noslēgšanas brīdī spēkā esošo konkrēto nokavējuma procentu likmi un tās koriģēšanas veidu saskaņā ar norādēm Tiesas 2023. gada 21. decembra spriedumā, neliedz sāk skaitīt atteikuma termiņu (*BGH*, 2024. gada 27. februāra spriedums – XI ZR 258/22 – ECLI: DE:BGH:2024:270224UXIZR258.22.0, *juris*, 32. un nākamie punkti). *BGH* pamatojumā (*juris*, 35. punkts) norāda:

[..] “Samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs patērētājs prasītājas situācijā būtu arī noslēdzis strīdīgo aizdevuma līgumu, ja līguma noslēgšanas brīdī viņš būtu bijis informēts ne tikai par līgumā ietverto informāciju, bet arī par šajā brīdī piemērojamo konkrēto nokavējuma procentu likmi un veidu, kādā tas tiek koriģēts. Viņš šādai norādei nebūtu piešķīris noteicošu nozīmi līguma noslēgšanā, ņemot vērā gan

viņa nodomu izpildīt līgumu atbilstoši likumam un tāpēc veidā, kas izslēdz nokavējuma iestāšanos, gan nokavējuma procentu likmes mainīgumu reizi pusgadā, kas nozīmē, ka šādas norādes neesamība nav maldinājusi to attiecībā uz viņa tiesībām un pienākumiem.”

4. Tāpēc Tiesa tiek lūgta skaidri izlemt, kā ir jāsaprot 2023. gada 21. decembra sprieduma 268.–272. punktā un 257.–267. punktā izklāstītā argumentācija: vai ar to, ka kredītlīgumā nav minēta konkrēta nokavējuma procentu likme, pietiek, lai netiktu sākts skaitīts atteikuma termiņš atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta otrajai daļai?
5. Gadījumā, ja Tiesa uz II.4.a) prejudiciālo jautājumu atbildētu tādējādi, ka norādes uz nokavējuma procentu likmi konkrētas procentu likmes formā neesamība nav pietiekams nosacījums, lai netiktu sākts skaitīts atteikuma termiņš, Tiesa tiek lūgta atbildēt uz Savienības tiesību II.4.b) jautājumu par to, vai šādas norādes neesamība var ietekmēt vidusmēra patērētāja spēju novērtēt direktīvā paredzēto tiesību un pienākumu apjomu vai ietekmēt viņa lēmumu noslēgt līgumu un attiecīgā gadījumā liegt viņam iespēju izmantot savas tiesības ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi būtu pastāvējuši, ja informācija būtu bijusi pilnīga un pareiza. Runa ir par Savienības tiesību jautājumu, ja tiek vaicāts, ar kādiem nosacījumiem atteikuma termiņu atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 14. panta 1. punkta otrajai daļai izņēmuma kārtā sāk skaitīt arī tad, ja kredītlīgumā nav sniegta visa direktīvas 10. panta 2. punktā paredzētā informācija.

Iesniedzējtiesas ieskatā tas, ka nokavējuma procentu likme nav norādīta konkrētas procentu likmes veidā, var ietekmēt patērētāja spēju novērtēt viņa no direktīvas izrietošo tiesību un pienākumu apjomu vai viņa lēmumu noslēgt līgumu. Kritērijs ir samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs (Tiesas 2023. gada 21. decembra spriedums C-38/21, 256. punkts). Šāds vidusmēra patērētājs apzinās risku, ka ilgāka termiņa aizdevuma līguma gadījumā ar maksājumiem, kas sadalīti pa daļām jauna transportlīdzekļa iegādei, varētu tikt kavēti maksājumi līguma darbības laikā, kas lielākoties ir vairāki gadi. Pieņemot lēmumu par to, vai un pie kura piegādātāja tiek noslēgts kredītlīgums, nokavējuma procentu likme, kas konkrēti izteikta procentos, var būt svarīgs kritērijs atkarībā no patērētāja finansiālā stāvokļa.

6. Tādēļ, lai iesniegtajās lietās pieņemtu Savienības tiesībām atbilstošu nolēmumu, Tiesai ir jāatbild uz II.4.a) un II.4.b) prejudiciālo jautājumu.

II. Par II.5.a) un II 5.b) prejudiciālo jautājumu.

1. Tiesas 2021. gada 9. septembra sprieduma apvienotajās lietās C-33/20, C-155/20 un C-187/20 rezolūtvās daļas 7. punkts ir formulēts šādi:

“Direktīva 2008/48 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj, ka kreditors var pamatoti uzskatīt, ka patērētājs ir ļaunprātīgi izmantojis savas atteikuma tiesības, kas paredzētas šīs direktīvas 14. panta 1. punktā, ja kāda no minētās direktīvas 10. panta 2. punktā paredzētajām obligātajām norādēm nav tikusi iekļauta kredītīgumā un nav pienācīgi paziņota vēlāk, neatkarīgi no tā, vai šis patērētājs nezināja par savām atteikuma tiesībām, nebūdams atbildīgs par šo nezināšanu.”

Tiesas 2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 rezolūtvās daļas 11. punkts ir formulēts šādi:

“Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kredītīguma pilnīga izpilde izraisa atteikuma tiesību izbeigšanos. Turklāt aizdevējs nevar pamatoti atsaukties uz to, ka patērētājs, ņemot vērā viņa rīcību laikposmā starp līguma noslēgšanu un atteikuma tiesību izmantošanu vai pat pēc šīs izmantošanas, šīs tiesības ir izmantojis ļaunprātīgi, ja kredītīgumā sniegtas nepilnīgas vai kļūdainas informācijas dēļ, pārkāpjot Direktīvas 2008/48 10. panta 2. punktu, atteikuma termiņš nebija sācies tāpēc, ka ir pierādīts, ka šis nepilnīgais vai kļūdainais raksturs ir ietekmējis patērētāja spēju novērtēt tā tiesību un pienākumu apjomu atbilstoši Direktīvai 2008/48, kā arī viņa lēmumu noslēgt līgumu.”

No abu Tiesas 2021. gada 9. septembra un 2023. gada 21. decembra spriedumu rezolūtvās daļas skaidri izriet, ka izskatāmajās lietās nevar būt runa par iebildumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu. Tas tā ir tāpēc, ka tas, ka nav norādīta nokavējuma procentu likme konkrētu procentu veidā, var ietekmēt patērētāja spēju novērtēt savu tiesību un pienākumu apjomu saskaņā ar Direktīvu 2008/48 un viņa lēmumu noslēgt līgumu (skat. iepriekš argumentus D.I.5. punktā).

2. Šo interpretāciju apstiprina arī abu Tiesas 2021. gada 9. septembra un 2023. gada 21. decembra spriedumu pamatojums. 2021. gada 9. septembra spriedumā apvienotajās lietās C-33/20, C-155/20 un C-187/20 Tiesa uzsver (124. un 125. punkts):

“Otrkārt, kā secinājumu 117. un 118. punktā būtībā ir norādījis ģenerālvokāts, Direktīvas 2008/48 14. panta 1. punkta otrās daļas b) apakšpunkta mērķis ir nodrošināt,

ka patērētājs saņem visu informāciju, kas vajadzīga, lai novērtētu savu līgumisko saistību apjomu, un sodīt kreditoru, kurš viņam nesniedz šīs direktīvas 10. pantā paredzēto informāciju.

Savienības direktīvās patērētāju tiesību aizsardzības jomā noteiktās sankcijas ir paredzētas, lai atturētu tirgotāju no savu pienākumu neizpildes, kas tam saskaņā ar šo direktīvu noteikumiem ir attiecībā pret patērētāju (pēc analogijas skat. spriedumus, 2014. gada 30. aprīlis, *Kásler un Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, 84. punkts, kā arī 2020. gada 25. novembris, *Banca B.*, C-269/19, EU:C:2020:954, 34. un 38. punkts).”

2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 288. punktā Tiesa apstiprina:

“Otrām kārtām, šīs direktīvas 14. panta 1. punkta otrās daļas b) apakšpunkta mērķis ir nodrošināt, ka patērētājs saņem visu informāciju, kas vajadzīga, lai novērtētu savu līgumisko saistību apjomu, un sodīt aizdevēju, kurš viņam nesniedz šīs direktīvas 10. pantā paredzēto informāciju [..]”

2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 291. punktā Tiesa skaidri apstiprina:

“Tomēr šajā ziņā jāprecizē, ka saskaņā ar Tiesas sniegto atbildi šī sprieduma 267. punktā aizdevējs nevar atsaukties uz atteikuma tiesību izmantošanas ļaunprātīgo raksturu, ja līgumā ietvertas nepilnīgas vai kļūdainas informācijas gadījumā atteikuma termiņš nav sācies tāpēc, ka ir pierādīts, ka šīs informācijas nepilnīgais vai kļūdainais raksturs ir ietekmējis patērētāja spēju novērtēt tā tiesību un pienākumu apjomu atbilstoši Direktīvai 2008/48, kā arī viņa lēmumu noslēgt līgumu.”

Taču 2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 pamatojumā Tiesa arī norāda, ka principā [ne]var būt runas par krāpniecisku vai ļaunprātīgu atsaukšanos uz Savienības tiesību normām (281. un nākamie punkti). 287. punktā Tiesa konstatē, ka iesniedzējtiesai atbilstoši valsts tiesībās noteiktajai pierādīšanas kārtībai, ir jāpārbauda, vai pamatlietās ir konstatējami ļaunprātīgu rīcību veidojošie elementi. Šis apgalvojums, iespējams, varētu būt pretrunā 2023. gada 21. decembra sprieduma rezolūtvās daļas 11. punktam, saskaņā ar kuru kreditors tieši nevar pamatoti atsaukties uz iebildumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu.

3. Tāpēc II.5.a) prejudiciālajā jautājumā Tiesai tiek lūgts precizēt, vai iebildums par ļaunprātīgu tiesību izmantošanu ir izslēgts, ja kredītīguma noslēgšanas brīdī piemērojamā nokavējuma procentu likme nav norādīta konkrētā procentuālā izteiksmē.
4. Gadījumā, ja Tiesa uz II.5.a) prejudiciālo jautājumu atbildētu tādējādi, ka iebildums par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu nav izslēgts, pat ja nokavējuma procentu likme nav minēta konkrētas procentu likmes veidā, iesniedzējtiesai būtu jāpārbauda, vai pamatlietās ir notikusi tiesību ļaunprātīga izmantošana.

Pārbaudot elementus, kas veido tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, iesniedzējtiesai ir jāņem vērā arī *BGH* kā augstākās valsts tiesas izvirzītās prasības. *BGH* savā judikatūrā tiesību ļaunprātīgas izmantošanas jēdzienu interpretē ārkārtīgi plaši (*BGH*, 2020. gada 27. oktobra spriedums – XI ZR 498/19, ECLI:DE:BGH:2020:271020UXIZR498.19.0, *juris*, 28. punkts; 2022. gada 31. janvāra lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – XI ZR 113/21 u.c. – ECLI:DE:BGH:2022:310122BXIZR113.21.0, 81.–88. punkts). Tas, ka patērētājs atsaucas uz savām atteikuma tiesībām, ir jāuzskata par ļaunprātīgu tiesību izmantošanu, it īpaši, ja

- patērētājs turpina izmantot finansēto transportlīdzekli, līdz tiesa pieņem lēmumu par atteikuma spēkā esamību;
- patērētājs atsakās maksāt kompensāciju par transportlīdzekļa lietošanu.

Ir apšaubāms, vai šīs *BGH* izvirzītās prasības atbilst Savienības tiesībām.

- a) Saskaņā ar Savienības tiesību kritērijiem, šķiet, nevar secināt, ka pastāv tiesību ļaunprātīga izmantošana, ja patērētājs nenodod transportlīdzekli atpakaļ un turpina to lietot līdz brīdim, kad tiesa ir izlēmusi par atteikuma spēkā esamību. Atbilstoši Savienības tiesībām, lai prezumētu tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, ir nepieciešams, lai attiecīgo darbību būtiskais mērķis būtu iegūt nepamatotas priekšrocības, piemērojot Savienības tiesības. Ļaunprātīgas rīcības aizlieguma princips nav piemērojams, ja attiecīgo darbību, tāpat īpaši lēmuma izvēlēties konkrētas juridiskas iespējas vai shēmas, pamatā, visticamāk, ir cits patstāvīgs pamatojums, nevis vienkārša šāda labuma iegūšana (Tiesa, ģenerālvokāta Dž. Hogana [*G. Hogan*] 2021. gada 15. jūlija secinājumi C-33/20, C-155/20, C-187/20 116. punkts).

Ja strīda gadījumā par atteikuma spēkā esamību patērētājs neatdod automašīnu un turpina to lietot, neraugoties uz atteikumu, viņš negūst nekādu mantisku labumu, jo saskaņā ar

valsts judikatūru viņam ir jāmaksā atbilstoša kompensācija par lietošanu.

Turklāt, kamēr nav pieņemts lēmums par patērētāja atteikuma spēkā esamību, patērētājam ir likumīgas intereses turpināt lietot transportlīdzekli. Patērētāja brīva izvēle izmantot atteikumu būtu pārmērīgi apgrūtināta, ja viņš nevarētu paturēt un lietot transportlīdzekli laikā, kad tiesa pārbauda atteikuma spēkā esamību.

- b) Šķiet, ka Savienības tiesības netiek ievērotas, ja *BGH* izdara pieņēmumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu arī tad, ja patērētājs uzskata, ka viņam par transportlīdzekļa izmantošanu nav jāmaksā kompensācija. Nav konstatējams objektīvs elements kā ļaunprātīgas rīcības nosacījums. Runa turklāt ir par rīcības veida argumentāciju: vai nu patērētāja juridiskais viedoklis ir pareizs un tiesa viņam piešķir ar tiesas nolēmumu pamatotu priekšrocību, vai arī juridiskais viedoklis ir nepareizs un viņam ir jāmaksā kompensācija un viņš tāpat negūst nepamatotu priekšrocību.

Izskatāmajās lietās nozīme ir arī *BGH* minētajiem tiesību ļaunprātīgas izmantošanas nosacījumiem. Prasītāji abās lietās viņu transportlīdzekļus nav nodevuši atpakaļ un tāpēc viņi turpina tos lietot. Izskatāmajā lietā – 2 O 214/20 – prasītājs uzskata (pretēji valsts judikatūrai), ka viņam nav pienākuma maksāt kompensāciju par transportlīdzekļa vērtības samazināšanos.

Tādējādi, lai izskatāmajās lietās pieņemtu Savienības tiesībām atbilstošu nolēmumu, Tiesai ir arī jāatbild uz II.5.b) prejudiciālo jautājumu.

E.

Tiesa līdz šim nav atbildējusi uz šī lēmuma rezolutīvajā daļā minētajiem II.4.a) un II.4.b), kā arī II.5.a) un II.5.b) prejudiciālajiem jautājumiem, kuri ir par Tiesas 2021. gada 9. septembra sprieduma apvienotajās lietās C-33/20, C-155/20 un C-187/20, kā arī 2023. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-38/21, C-47/21 un C-232/21 interpretāciju.

BGH 2022. gada 31. janvāra lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-117/22 gan tika uzdoti līdzīgi prejudiciāli jautājumi saistībā ar iebildumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu. Tomēr Tiesa apturēja šīs lietas izskatīšanu, ņemot vērā lietu C-38/21, C-47/21 un C-232/21, un 2024. gada 25. janvārī *BGH* informēja Tiesu, ka tā nevēlas uzturēt spēkā savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-117/22. Taču, kā izklāstīts iepriekš D.II. punktā, joprojām pastāv šaubas par *BGH* judikatūras par iespējamu tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, izmantojot atteikuma tiesības, atbilstību Savienības tiesībām. *BGH* arī nav atkāpusies no tās

judikatūras un varētu to atsākt piemērot jebkurā brīdī, kas nozīmē, ka joprojām ir nepieciešams skaidrojums par atbilstību Savienības tiesībām.

Savienības tiesību vienveidīgas interpretācijas interesēs ir pēc savas ierosmes uzdot Tiesai lēmuma rezolutīvajā daļā minētos jautājumus atbilstoši LESD 267. panta pirmās daļas a) punktam un otrajai daļai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai un apturētu šīs lietas izskatīšanu.

[..]

DARBBA VERSIJA